

# SAKSPAPIR

| Saksnr | Utval         | Type | Dato       |
|--------|---------------|------|------------|
| 009/21 | Formannskapet | PS   | 10.02.2021 |
| 014/21 | Heradsstyret  | PS   | 24.02.2021 |

| Saksbehandlar     | ArkivsakID |
|-------------------|------------|
| Nina Marie Kvamme | 20/3159    |

## Oppretting av garantiordning ved overtaking av fastlegeheimlar i Osterøy kommune

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

«Det vert etablert ei prøveordning med kommunal garanti på inntil kr 800 000 ved kjøp av fastlegepraksis i Osterøy kommune. Rådmannen får fullmakt til å utarbeida detaljane i garantiordninga. Prøveordninga gjeld ut 2022.

Innan utgangen av 2022 skal garantiordninga evaluerast, og ein må då ta stillinga til om den skal vidareførast. Vedtaket vert gjort med heimel i kommunelova § 14-19.»

### Formannskapet - 009/21

#### FS - behandling:

Framlegg og votering/avrøysting finn du i møterapporten i bunn av protokollen.

#### FS - vedtak:

Det vert etablert ei prøveordning med kommunal garanti på inntil kr 800 000 ved kjøp av fastlegepraksis i Osterøy kommune. Rådmannen får fullmakt til å utarbeida detaljane i garantiordninga. Prøveordninga gjeld ut 2022.

Innan utgangen av 2022 skal garantiordninga evaluerast, og ein må då ta stillinga til om den skal vidareførast. Vedtaket vert gjort med heimel i kommunelova § 14-19.

### Heradsstyret - 014/21

#### HS - behandling:

#### AVRØYSTING

Formannskapet si innstilling - samrøystes vedteken (5SP,1MDG,1V,3KRF,2SV,4AP,4H,7FRP)

#### HS - vedtak:

"Det vert etablert ei prøveordning med kommunal garanti på inntil kr 800 000 ved kjøp av fastlegepraksis i Osterøy kommune. Rådmannen får fullmakt til å utarbeida detaljane i garantiordninga. Prøveordninga gjeld ut 2022.

Innan utgangen av 2022 skal garantiordninga evaluerast, og ein må då ta stillinga til om den skal vidareførast. Vedtaket vert gjort med heimel i kommunelova § 14-19."

## Saksopplysningar:

## Saksopplysningar:

### Bakgrunn

Osterøy kommune har på lik linje med mange andre kommunar opplevd aukande rekrutteringsvanskar i fastlegestillingar dei siste åra. Legeforeininga meiner at fastlegeordninga slik den er no, har gitt fastlegane for mange oppgåver. I september 2019 mottok regjeringa ein evalueringsrapport om fastlegeordninga frå Ernst & Young og Vista Analyse (<https://www.regjeringen.no/contentassets/7cd212bf5f0642c1a5d0d480f0923e6d/evaluering-av-fastlegeordningen---sluttrapport-fra-ey-og-vista-analyse.pdf> ).

Denne stadfestar at oppgåvene er blitt for mange, finansieringa er for dårleg og at mange fastlegar ønskjer å slutte. Få nyutdanna legar vil bli fastlegar. Sommaren 2020 vart det innført eit ekstra tilskot som gir legane nærare 80 000 meir i inntekt, det såkalla knekkpunkttillegget. Samstundes aukar utgiftene til å drifte legekontora, og legane opplever dermed ikkje særleg betring i situasjonen med innføring av knekkpunkttillegg.

Kommunane har ansvar for fastlegeordninga, og den kan organiserast på to måtar. Legane kan anten vere sjølvstendig næringsdrivande eller dei kan vere tilsett i kommunen. Sjølvstendig næringsdrivande fastlegar har avtale med kommunen, og mottek basistilskot frå kommunen for alle pasientar på fastlegelista. Dei eig då sin eigen praksis som dei kan selje til ny lege når dei sluttar. Alle fastlegar i Osterøy kommune er sjølvstendig næringsdrivande. Ei av utfordringane med rekruttering er at nye legar er tilbakehaldne med å kjøpe seg inn i ein privat praksis når dei veit at det kan vere vanskeleg å få seld praksisen sin dersom dei skulle ønskje å slutte.

Sjølv om kommunane har eit «sørge-for-ansvar» for ordninga, er det staten som styrer rammene for den. Staten fastset finansiering gjennom rammetilskot, satsar for eigenbetaling og refusjonar frå HELFO (Helseøkonomiforvaltninga). Staten fastset og fastlegane sine arbeidsoppgåver. Det er difor avgrensa kva kommunen kan og bør gjere slik situasjonen er no. Det er usikkert korleis staten sine rammetilhøve for fastlegeordninga blir på sikt. Ei eventuell styrking av fastlegeordninga bør primært være staten sitt ansvar.

Vi har erfaring frå utlysing av stilling i 2019 og 2020, der det var svært få søkjarar. I dag har vi ein ledig heimel frå 1.februar 2021, her har vi kun ein aktuell kandidat. I tillegg skal vi opprette ein ny heimel i løpet av våren 2021. Spørsmål om garanti har kome opp i år. Alternativ til tilsetting er å nytte vikarbyrå. Sjølv om vikarar jamt over held høg fagleg standard, vil langvarig bruk av vikarar kunne svekke kvaliteten i tilbodet til pasientane og det påverkar den daglege drifta ved legekontora negativt. Bruk av vikar er og dyrare enn å ha faste legar.

Det er fleire tiltak som har vore framme i dialogen mellom kommunen og legekontora for å avhjelpe en krevjande kvardag. Vi har siste året hatt to LIS-legar (legar i spesialisering – tidlegare turnuskandidat), som har vore til svært god hjelp for å avlaste drifta. Utfordringa er her at ordninga er sårbar, vi har no i januar fått melding om at vi kun får ein LIS-lege frå februar til august i 2021.

Kommunen har og valt å ikkje pålegge fastlegane auke i anna arbeid, som t.d helsestasjonslege eller sjukeheimslege. Dette har vi gjort då tilbagemelding frå samtlege fastlegar er at dei har eit svært høgt arbeidspress med sine lister, dei arbeider langt over normalarbeidstid for å handtere desse. I tillegg har dei ansvar for daglegevakt kvar vekedag for heile kommunen. Osterøy kommune har i dag ikkje kapasitet til alle innbyggjarar, totalt gir vi tilbod til 6946 av over 8000.

Eit rekrutteringstiltak som vi kan gjere utan at kommunen blir involvert i sjølve næringsdrifta, er å trygge aktuelle nye fastlegar på at dei ikkje risikerer å tape mykje pengar på å kjøpe ein praksis for å bli fastlege i Osterøy dersom dei etter ei tid vil slutte.

Dette kan vi gjere ved å tilby legar som tiltre ein fastlegeheimel i kommunen ein gjenkjøpsgaranti. Kommunen gir ved tildeling av heimel garanti om gjenkjøp av fastlegepraksis i løpet av de 3 første åra etter overdraging av heimel. Dersom fastlegen har sagt opp sin avtale innan 2,5 år frå dato for overtaking av heimel og heimelen ikkje blir tildelt annan lege etter seks månader og minst to utlysingar, skal kommunen tilby å overta ansvar for heimel og praksis for ein kompensasjon svarande til 95% av legen si investering. Likevel slik at kommunens gjenkjøpsgaranti er avgrensa opp til 800 000 kroner. Beløpet skal betalast tilbake til kommunen når ny lege kjøper praksisen og tar over fastlegeheimelen. Dette tiltaket er etablert i fleire kommunar i regionen (t.d. Bergen og Askøy), noko som påverkar Osterøy kommune si konkurranseevne negativt samanlikna med desse.

Sjukehusa er den store vinnaren i rekruttering av legar og ei garantiordning vil dermed vere eit enno viktigare tiltak i konkurransen med helseføretaket om å rekruttere legar til fastlegeordninga.

Ei slik garantiordning vil vere eit rimelegare tiltak enn hyppig vikarbruk. Den vil mest sannsynleg ikkje medføre store utgifter for kommunen på kort sikt. Det er heller ikkje sikkert kor mange som vil nytte seg av ei slik garantiordning. Bruk av garanti vil i praksis bety at kommunen forskutterar ein del av utgiftene ved ein lege sitt kjøp av ein heimel, avgrensa i tid til det tidspunkt heimelen blir dekkja på nytt.

Vilkår for ein garanti er tenkt slik:

- Den gjeld som eit rekrutteringstiltak overfor nye fastlegar som overtar fastlegeheimel frå januar 2021. Garantien gjeld dersom ny fastlege sluttar i løpet av 3 år etter overtaking
- Garantien blir først løyst ut når heimelen ikkje blir selt på nytt etter to forsøk
- Garantien er på 95%, avgrensa opptil kr 800 000
- Beløpet skal betalast tilbake til kommunen når ny lege kjøper praksisen og tar over heimelen

#### *Kommunal garanti.*

Kommunelova § 14-19 omhandlar garantiar. Ein kommune kan gje garanti for små beløp utan at det må godkjennast av departementet. Definisjonen på små beløp er omhandla i «Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner 18.11.19 nr. 1520» utifrå talet på innbyggjarar i kommunen.

For Osterøy kommune er grensa 2 000 000 kroner. Jfr §4 pkt b.

Etter gjeldande forskrift § 4 er det difor ikkje nødvendig med godkjenning frå statsforvaltaren i dette tilfellet, men sidan då Osterøy kommune er i Robek-registeret må vedtaket likevel godkjennast av statsforvaltaren.

#### **Vurdering**

Folkehelse: Kommunen har plikt til å sikre fastlegeteneste for innbyggjarane

Miljø: ikkje vurdert

Økonomi: garantiordning vil vere eit rimelegare alternativ enn bruk av vikarbyrå

#### **Konklusjon**

Kommunen må iverksette tiltak for å sikre rekruttering til fastlegestillingane. Det blir som ei prøveordning etablert eit forsøk med garanti ved kjøp av fastlegepraksisar i Osterøy kommune for å redusere den økonomiske risikoen for nye fastlegar i privat praksis slik det går fram av saksframlegget. Prøveordninga skal evaluerast innan utgangen av 2022 og då blir det teke stilling til ei eventuell vidareføring.

Rådmannen får fullmakt til å utarbeide detaljane i garantiordninga.